№ 175 (4534) Otrdien, 6. augustā 1935. g. Numurs maksā 10 sant.

Redakcija, ekspedīcija un kantoris Rīgā, Citadeles Mūlus ielā Nr. 1.

Tālrunī:
Galv. redakt. kab. 23907.
" dziv. 21856.
Redakcijai . . 3520-135.
Kantorim un eksp. 23861.

Sludinājumu maksa:
Priekšpusē Ls 1,20, tekstā Ls 1,00, firmu un izpriecu slud. Ls 0,30, pārējie Ls 0,20, karā iestādēm Ls 0,12, kareivjiem un darba meklētājiem Ls 0,06 par vienu. petit rindiņu + 10% slud. nod.

LATVIJAS KAREIVIS

XVI gads.

Abonēšanas maksa:
Karaviriem, atvaļinātiem karaviriem, robežsargiem, aizsargiem un policijai.
Par 1 mēnesi ar piesūtīšanu Ls 1,75
" 6 mēneš. " " " 9,50
" 12 " " " " 18,00

Pārējiem:
par 1 mēnesi ar piesūtīšanu Ls 2,50
" 3 mēneš. " " " 6,50
" 6 " " " " 12,00
" 12 " " " " 22,00

Mēs esam sākuši iet apvienības ceļu, kas garantē uzplaukumu, augumu un briedumu mūsu tautā, mūsu valstī

Ministru prezidenta K. ULMAŅA runa 7. Nīcas zemnieku svētkos

«Loti godātie svētku viesi, godātie svētku rīkotāji un mūsu prieka gādātāji šodienas svētkos, godātie viesi no tuvienes un tālienes, rīcības komiteja un viņas priekšsēdētāja, esat sveicināti! Es labprāt uzņemos izpildīt svētku rīcības komitejas priekšsēdētāja Līča kunga uzaicinājumu pateikt jums visiem, ka šie svētki nu ir atklāti. Par tādiem vinus arī uzlūkosim un sāksim priecāties, kā tas svētkos patiesi arī pienākas. (Aplausi.)

Man gan jāatzīstas, ka mana sirds jau ilgāku laiku pilna prieka. Jau braucot uz Liepāju un no Liepājas braucot šurp, visu ceļu skatoties uz šīm mazajām mājiņām, mazajām ēkām, — bet ļaujat man pateikt, skaistajām — jo mazāka mājiņa, kurā dzīvo šķelšenes laudis, jo skaistāk izkrāsoti logu slēģi, un tā ir bezgala laba zīme. (Aplausi.)

Ir tālu jāmeklē vārdi, lai izteiktu gandarījumu par visām tām parādībām, kas par jaunu apspirdina, ka jūs šogad savus septiņos svētkus rīkodami un mani sieviņdami, un arī agrākos svētkos izteicāties un arī vēlāk teiksiet, ka patiešām šeit mēs esam pie mūsu tautas tikumu, pie mūsu tautas senatnes pirmavota. Tas apstiprinās tādā ziņā, ka mēs par jaunu dabūjām pierādījumu, ka latviešu cilvēkam ir sirds, ka viņam sirds ir īstā vietā un ka viņš šo savu sirdi nenoliedz. Latviešu cilvēks nekad nav atteicies no darba, bet viņš zina, ka arī prieks ir sava vieta, viņš zina, ka cilvēks darbam vien nav pasaulē, ka darbam pa starpu vajaga būt arī priekam. Viņš zina un saprot, ka savus svētkus rīkodams, viņš dara prieku pats sev, dara prieku saviem piederīgiem, dara prieku apkārtnei un visiem, kas viņa darbā un izpriecā noskatās un dalību ņem.

Šodien šē, šīni lielā svētku dienā, mans sveiciens jums visiem un ne tikai no manis vien, bet no visas mūsu valdības. Ja nebūtu vēl daudzu citu sarikojumu, tad droši vien šeit kāt būtu vairāk valdības locekļu, nekā mēs divi, ministris Birznieks un es.

Šodien mēs esam šinīs svētkos, šinī svētku vietā, šinī jaukajā vietā un brīnišķīgajā laikā — man tas jāpasaka, lai dzird visi — Vidzemē, Latgalē un visur citur, lai vini nedomā, ka mums līst lietus, tā kā viņiem. Mēs svinam šos svētkus Latvijas saulē un no sirds varam visi par šo svētku laiku priecāties, kad mēs esam šinī svētku vietā un svētku brīdī. Un kā svētki svinami, to mēs jau zinām, tomēr man še stāvot jūsu priekšā jāpasaka, ko jūs jau esat izrēķinājuši, kas runāts pirms trīspatsmit gadiem. Bet toreiz sapulce bija drusku mazāka un citādāka; ceļi arī nebija tik gludi un līdzeni. Ja runāsim par dažādām ikdienas parādībām un darba dienas lietām, tad es varu pateikt tik daudz: lai tas jūs jau priekšlaikus neskumdina, jo brīnišķīgā kārtā tas, ko šodien es varu pateikt un pateikšu, nav tāds, kas varētu jūsu svētku prieku apslāpēt, bet gan ir tāds, kas šo prieku vēl pavairos, jūsu svētku noskaņojumu un pacilātību vēl palielinās.

Ir pagājis apmēram gads no tā laika, kad Liepājas iestādē mēs runājām par daudz un dažādām saimnieciskām lietām, galvenā kārtā par lauksaimniecības lietām. Arī šoreiz, runādams par mūsu politiku, es gribētu pakavēties galvenā kārtā pie saimniecības lietām un vispirms kārtā pie lauksaimniecības lietām. Pagājušā gada izstādē mēs varējām atzīmēt jau zināmus sasniegumus šinī laikā, skaitot no pagājušā gada 15. maija. Šoreiz gan ļoti daudz bija tādu lietu, kuŗas varēja apzīmēt ar vārdu — cerības. Tagad ir nodzīvots gads. Es ar nodomu saku — nodzīvots, nevis pagājis, jo mēs esam varējuši būt aktīvi. Gads ir pagājis, nav aizslīdējis, bet tas ir nodzīvots — darbā nodzīvots.

Nākošā gadā, taisot goda vārtus, vārdu «laime» jūs tur neliekiet. Teiciens par laimi ir ļoti jauks, bet es šodien pateikšu, ka katrai laimei vajadzīgs nesējs un atnesējs, un tie esat visi jūs paši, lai gan visi kalēji jūs neesat. Šis gads ir nodzīvots un pavadīts darbā. Tas ir nesis ļoti daudz pārgrozību un pārvērtību. Mēs varam teikt, ka visās mūsu dzīves nozarēs, visās lietās atzīmējams liels progress, strauja uz priekšu iešana.

Ja tikai kaut vienā teikumā pieminēsim mūsu ārējo politiku, tad jūs ateŗēsaties, ka tikai pāris dienu pēc mūsu kopā sanākšanas pagājušā gada izstādē galīgi parakstīja jauno triju Baltijas valstu noligumu — draudzības un sadarbības līgumu, kas lielā mērā uzlaboja mūsu attiecības un stiprināja mūsu un visu Baltijas valstu stāvokli. Pietiek teikt tikai nedaudz vārdu, lai jums to atgādinātu un, lai jūs savās domās varētu atgriezties pie tā, ko šinī virzienā mums ir devis pagājušais gads.

Tālāk mēs esam gājuši uz priekšu savā kultūrā un mākslā. Arī šinī virzienā man nevajaga teikt daudz vārdu un minēt visas tās lietas, jo tās jums pa lielākai daļai vai arī visiem, kas še esat klāt, nav svešas. Man gribētos nosaukt vienu otru izcilu parādību, uz ko es gribētu griezt jūsu vērību, lai jūs arī, pārgājuši mājās, pārdomātu par to, ko pagājušā gadā esam piedzīvojuši, kas mums ir nesis lielu svētību, radījis lielu savilņojumu. Tas izteicas vēl nekad līdz šim nepiedzīvotā plūdumā, kur mūsu skolām un biedrībām dāvina grāmatas, gleznas, visādas mantas un naudu. Nupat mēs lasījām laikraksts ziņas, ka sešu mēnešu laikā mūsu skolām nezinu no kā, nezinu kāpēc, un neizskaidrojamā kārtā sadāvinātas 435.000 grāmatas un 160.000 latu naudas. Mēs visi par to priecājamies un domājam — kā tas bija iespējams? Tas ir jaunis pierādījums tam, ka arī šeit, lai gan mājas ir mazas un ir niedru vai salmu jumti, bet silēģi ir nokrāsoti, tie spīd, tie nav pelēki! (Aplausi.)

Mēs, darbojoties vienprātībā un vienotībā, esam sasnieguši to, kas no sākuma šķita par nesasniedzamu un neiespējamu. Mēs saskaņoti esam lieliski gājuši uz priekšu, esam apbrīnojami iedzīvojušies 15. maija garā, 15. maija vēstījumā un visās tanīs lietās, ko 15. maijs ir nesis, un ko šie vārdi nozīmē. Vai tam vajadzīgi pierādījumi? Tie mums tālu nemaz nav jāmeklē. Ja jūs tikai padomāsiet par vienu otru notikumu, kas šinī laikā ir noticis, tad viss jums taps skaidrs. Lai tas habūk iespiestos jūsu sirdīs, es jums atgādināšanu vienu lietu, kuŗu jūs droši vien pavisam būsiet aizmirsuši.

1933. gadā — tas bija viens zīmigs gads — kad es braucu uz Ēmbotes Jāņu svētkiem, kuŗi ir gandrīz tikpat slaveni kā Nīcas svētki, man bija līdz kāds avīzes rakstiņš, zīmigs tanī ziņā, ka to bija rakstījis kāds jūsu Liepājas darbinieks — kungs Ozoliņš, kas arī šodien mums nav svešs un mūsu vidū strādā tāpat kā toreiz. Tas bija rakstiņš par papardes ziedu, kas bija parādījies 21. jūnijā, un braucot ceļā es to paņēmu līdz, jo gribēju izlasīt. Es jums nolasīšu no tā kādu gabaliņu:

«1933. gada jūnijs. Bet ieskatoties mūsu šodienas dzīvē, t. i. 1933. gada pavasarī, vai prieks jau nav apsiecis, vai gaviles nav kļuvušas klusākas, vai darba prieks nav kļuvis apdomīgāks! Kāpēc? — Lūk, vecākas un bālākas kļūst Jāņugunis, kas naidu un spīti sadedzina; klusākas top līgo dziesmas, kas sirdis iepriecina uz vieno. Līgo naktī Jāņa bērni nesavijas vienā vainagā kopējā darbā un kopējām ciņām, un Latvijas zihļojos silos vairs nav prieka tautas gaviļu svētkos atplaukt brīnišķam papardes ziedam — daiļuma un skaidrības simbolam.

Mīļie draugi, tagad es, stāvot še jūsu priekšā, varu pateikt, ka nu mums nav tā jādomā un tā jārunāsta (aplausi); jo tas, par ko toreiz rakstīja, kas toreiz nospiedā visas jūtīgās sirdis un tālredzīgos prātus, ir izzudis. Tas, ko mēs vēlējāmies, ir piepildījies (aplausi). Tas ir piepildījies, un mēs par to varam priecāties!

Kur ir tam pierādījumi? — Padomājat tikai par šī gada Jāņu svētkiem. Jūs paši to redzējāt un arī rakstīja par to: ka tādi Jāņu svētki, kādi bija šogad, līdz šim vēl nekad neesot piedzīvoti.

Tālāk — mums jāpiemin pagājušās nedēļas strādnieku svētki, pašu strādnieku sarīkoti svētki. Viss tas mums ir tik dzīvā atmiņā, ka par to te nemaz nav vajadzīgs garī un plašī runāt. Mēs to visi it labi atminamies, ka šie svētki, šie īpatnējie svētki bija pirmie un līdz šim vienīgie tādi svētki, zīmējoties uz viņu izcelšanos, viņu sarīkošanu un visu svētku norisi. Šais svētkos strādnieki, pilsētu un lauku strādnieki apliecināja par jaunu savu gribu un gatavību staigāt vienotu ceļu ar visiem pārējiem mūsu valsts iedzīvotājiem. Šais svētkos un tāpat arī visā savā darbībā mūsu strādnieki apliecināja savu nelokāmo gribu kalpot Latvijai un roku rokā ar pārējo tautas daļu strādāt vispārības labā. Šos svētkus sarīkodami, strādnieki ir noslēguši draudzības līgumu ar valsti un visu pārējo tautu.

Tas ir ievērojams ieguvums, un mēs varam būt bezgala priecīgi par to, ka tādi svētki notika, un ka šodien šie svētki ir kā atskaņa no viņiem svētkiem, un ka šais svētkos mēs atkal, tikai tagad citādā veidā, citādā izteiksmē arī slēgsim jaunu vienību, atkal slēgsim rokas kopā un atkal apliecināsim savu nelokāmo gribu strādāt tautas un valsts labā un atkal slēgsim līgumu strādāt vienotu darbu. Vai ne tā? (Aplausi.)

Man nākas biežī atkārtot vienu teicienu, kas man no pagājušā pavasara prātā palicis, un pie kā es arvienu atgriežos. Starp daudzajām apsveikuma vēstulēm, kāds lauku cilvēks man atrakstīja, ka atkal dzīvot, strādāt, ticēt prieks. Un tas lielākais gandarījums mums bija tas, ka šis teikums nav zaudējis savu nozīmi, bet ar katru dienu, ar katru nedēļu, ar katru mēnesi tas dabū jaunu apstiprinājumu, jaunus pierādījumus.

Bet es solījos runāt par saimnieciskām lietām. Te es gribētu tā pateikt, ka zīmējoties uz saimniecisko rosību, mēs esam gājuši uz priekšu uz visas līnijas. Ir spēkā tas, ko es jums teicu pagājušā gadā un tagad to nemaz nevajaga tik smalki aprakstīt un jums priekšā izrēķināt. Ja jūs to saprotīsiet, jutīsiet un tīcīsiet, ka tas tā ir, tad par to runāt nav vajadzīgs, bet ja tas tā nebūs, tad neko nemozīmēs, ka arī par to runās. Bet es nevaru atturēties, tas man laužas uz āru un es gribu dažus vārdus pateikt par to, kas sasniegts un kas padarīts. Tādēļ lūgšu jūs visus to uzklausīt.

Saimnieciskā rosība uz visas līnijas augusi. Augusi apgrozījumi visās mūsu darba nozarēs. Pierādījumu tam mēs atrodam, piem., skaitļos par banku darbību. Vai tas banku apgrozījumi, vai tas nogulšņumi, mēs visur redzam, ka maksājumu grūtības mazinājas. Vēl gan daudz protestētu vekseļu, bet cerēsim, ka to skaits arvienu mazināsies, un varbūt kādreiz pavisam pazudīs. Viss tas pierāda, ka dzīve iet uz priekšu labvēlīgi prieks mums, un ka dzīve atveseļojas.

Kas zīmējas uz laukiem, pa daļai arī uz pilsētām, uz Liepāju un Liepājas apkārtnes lauku īpašumiem, zemes un īpašumu pārdošana ūtrupē samazinās arvienu vairāk. Parādu kārtošana iet uz priekšu, tāpat iet uz priekšu zemnieku parādu pārkārtošana.

Arī mūsu ārējā tirdzniecība ir augusi. Sevišķi strauji uz priekšu gājis eksports, to apliecina skaitļi, kuŗus jūs varat palasīties un iepazīties ar tiem.

Mūsu bilance ir apmierinoša. Jūnijā tā ir bijusi aktīva. Vislabākais ir tas, ka darba iespējas, iespēja darbu dabūt un strādāt ir paplašinājušās un pieaugušas. To mēs redzam tīklāb pilsētās kā uz laukiem.

Budžets izpildās. Pie budžeta mums ir zudušas daudz un dažādas bažas. Dzelzceļu kustība, apgrozība, pasažieŗu skaita pieaugšana uz dzelzceļiem aug, un, kas jau tuvu brīnumam — mūsu kuģu kustība ir pieņēmusies un pastiprinājusies. Kuģinieki nemaz vairs nežēlojas un jau pirms kāda mēneša avīzēs bija pasprukusi tāda zina, ka neviens latviešu kuģis nav piesiets pie pāļa. Nu, tas jau ir lielāki.

Visas šīs parādības nes labumu mums visiem un ir kā pierādījums tam, kā attīstās mūsu dzīve un kādā virzienā tā īet uz priekšu. Bet vēlāk es pateikšu, cik tas valdībai maksā. Jūs domājat, ka tikai zemniekiem vien ir piemaksas, — kuģiniekiem tāpat.

Varbūt, ka mūsu saimnieciskās dzīves attīstībā sava loma piekrīt arī tai jaunai parādībai, ka mēs esam palikuši par labības eksportieriem. Es jau pilsētas galvai Rimbenieka kungam šurpu braukdams par to runāju, ka Liepājā nāca pieci, seši labības kuģi, bet tagad bija trīsdesmit un vēl vairāk, un vēl nāks, un visu šo gadu nāks. Tikai tās minas lasiet laukā un pie laika taisiet tā, lai var ienākt iekšā lielāki kuģi.

Tālāk, kas attiecas uz lauksaimniecības lietām, tad man jāizsaka liels gandarījums par mūsu pērnā gada izmēģinājumu. Šai lietā vislielākais ir tas, ka jūs neviens neziniet, kādas rūpes, bažas un raizes saistījās ar mēģinājumu uzpirkt visu lauksaimnieku piedāvāto labību, nopērkot 200.000 t. Tomēr viss šis labības vairums ir nopirkts, un neviens pirkšana, bet arī pārdošana ir gājusi rosīgi uz priekšu. Mēs varam pateikt, ka tāpat tas būs arī šogad. Šogad būs vieglāk, jo pērn daudzi bija neticības pilni un dažs labs sacīja: redzēs, cik ilgi tas Ulmanis trakos — ne to labību nopirks, nekā (aplausi). Tagad šis darbs ir ievadīts un padarīts. Turpmāk būs ērtāk — jūs vairs tā nešaurmēsiet, jums nebūs bailes, jūs varēsiet domāt: ja neatzvedīs šo mēnesi, aizvedīs nākošu mēnesi, tā kā jau paņems visu labību un paņems visu! Turpmāk šīs lietas nokārtošana būs vieglāka, jo zemnieks, lauku cilvēks — runājot liepājnieku valodā, ir ļoti uzklausīgs, šo vārdu es esmu iemācījies no jums — un arī paklausīgs. Kad sākām runāt par to, ka pie mums bezgala daudz hektaru apsēj ar kviešiem, tad vasaras kviešu sējumu platība samazinājās, ievērojot to, ka bija pateikts, ka tos grūti pārdot. Ja mēs dzīvosim un strādāsim saskaņā, viens otram palīdzēdami, tad vispār tiksim uz priekšu.

Tālāk gribu pateikt sekojošo: pagājušā gadā mums vēlmēs palika tāda lieta, ka mūsu sviesta eksports prasīt prasa reorganizāciju, pārkārtošanu. Tā arī notika. Šeši līdz septiņi mēneši ir nostrādāts pēc jaunās kārtības, un viss rāda, ka mēs esam ieguvuši, mūsu sviesta cenas ir paaugstinātas; vispār sviesta cenas ir jau augušas, bet mūsējā — it sevišķi.

Tanī pašā laikā ir strādāts pienotavu apvienošanā un sviesta ražošanas palētināšanā, lai gan — tas man šeit svētku vietā jāpasaka — viegli tas nav panākams, jo konkurence ir ļoti liela. Jums kļūtu bail, ja es jums pastāstītu, kā Anglija un citas valstis rīkojas, attiecībā uz sviesta ievešanu. Es labāk to nestāstīšu. To zina Birznieks un es. Jūs strādājiet savu darbu, tās lietas kārtos valdība, beigās viss nokārtosies un labi nokārtosies. Jāgādā par to, lai samazinātos ražošanas izdevumi. Tas būs panākams ar laiku, pamazām.

Es domāju, ka var priecāties par to, ka pagājušais gads mums ir devis iespēju reālizēt vecu veco plānu — apvienot agronomisko palīdzību, Piem., Liepājā ir likvidēti 6 biroji, bet palicis ir tikai viens. Varbūt ir vēl kāds vairāk? — Tas tā gleznās runājot, vai nu taisni septiņi bija vai nebija! Arī še ir vienota doma, viens virziens, vienu noteikšana un viena izvešana. Pagrūti gan iet, viens otrs drusku skumst, bet, kad jums uzmācas lielas bēdas, kad jūs domājiet, ka jums ir grūti, tad iedomājaties par ministru prezidentu, tas dzīvo vienos priekšos, tam bēdu nav nemaz! — Mums katram sava daļa. Bez bēdām jau arī nemaz laba dzīvošana nebūtu.

Tālāk minami mazpulki. Tas ir iepriecinošs darbs, kas veikts šai virzienā. Tagad ir izdots rīkojums mazpulkos nevienu neuzņemt. Tādi laiki mums agrāk nekad nav bijuši, kad kādā biedrībā neuzņem par biedru. Agrāk vienmēr braukāja apkārt un pierunāja, lai iestājas biedrībās, izdalīja biedru kartes pat par velti. Mūsu mazpulku darbs ir ļoti svētīgs, un tas ieīt uz priekšu lieliem soļiem. Man bija prieks šodien redzēt, ka pie mums klāt bija arī skauti. Tas pierāda, ka mūsu jaunatne visur strādā mums līdzi, un saprot, ko jaunais laiks prasa. Atnāks diena, kad visas šīs lietas varēsim nokārtot un nostādīt labāk, kad visi vienā korī varēsim uzgavilēt jauniem laikiem, jaunajam garam, padarītajam darbam un mūsu nākotnes nodomiem un plāniem. Man šodien vēl reiz par jaunu jāpasaka: jūs jau to zināt, un es esmu to jau teicis, ka mēs nedrīkstam aizmirst savu jaunatni. Par jaunatni mums sevišķi jārūpējas un jāgādā.

Tālāk man jāpasaka — ja ražošanas sašlētināšana mūsu saimniecībās varētu iet strauji uz priekšu, tad mēs varētu būt lieli viri, bet tā lieta ir tāda, kur vajadzīgs bezgala daudz pacietības, jo te ir darīšana nevis ar 1000 vai 3000 fabrikām un uzņēmumiem, bet ar 250.000 uzņēmējiem, un tie visi ir patstāvīgi ļaudis.

(Noslēguma 2. lapp.)